

Seria: Profesorki Super-Babki
Nr odcinka: 242
Podseria: artystki (pianistki)
Podseria: wyróżnione dyplomem Doctor-a Honoris Causa

MARTHA ARGERICH

ZNANA PIANISTKA

1

Omawiane/polecane książki:

- [1] Olivier Bellamy: *Martha Argerich. Dziecko i czary*. Wydawnictwo Literackie, Kraków 2010.
 - [2] Olivier Bellamy: *Martha Argerich, die Löwin am Klavier*. Edition Elke Heidenreich, 2011.
-

Bohaterką odcinka jest słynna pianistka argentyńska Martha Argerich (urodzona 5 czerwca 1941 w Buenos Aires). W naszej serii omawiamy książkę o Niej [1], bo wyróżniono Ją godnością **DOCTOR-a HONORIS CAUSA** w Akademii Muzycznej w Katowicach¹ 23 października 2015 roku. Książka [2] jest polecana.

W naszej serii są dwa podzbiory postaci z tej podserii tj. takie które były naukowczyniami oraz takie, które były wybitnymi osobistościami (odcinki o numerach: 32, 74, 82, 95-97,111, 125-127, 144 oraz 148). Obecna Heroina należy do tego drugiego podzbioru.

W roku 1965 **wygrała** VII Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina w Warszawie oraz zdobyła nagrodę Polskiego Radia za najlepsze wykonanie mazurków. Rok później debiutowała w Stanach Zjednoczonych w nowojorskim Lincoln Center oraz nagrała swoją pierwszą płytę, na której znalazły się utwory Chopina, Brahmsa, Ravela, Prokofiewa i Liszta.

¹ https://am.katowice.pl/?a=314_doktorzy-honoris-causa; na stronie Akademii.
https://am.katowice.pl/?a=akademia_galeria_show&id_item=8663; galeria zdjęć z uroczystości.

W 1978 roku dała swój ostatni recital solo. Od tego czasu wykonuje przede wszystkim muzykę kameralną i koncerty.

W 1980 roku wywołała „skandal”, gdy opuściła jury X Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina po tym, jak wyeliminowano Ivo Pogorelicia² z półfinałów konkursu. Jakby miała trochę racji - artysta **zrobił jednak** karierę. Eseista pamięta jego występy. Miewał koszulę białą, szeroką - á la Adam Hanuszkiewicz, grywał nietradycyjnie, ale jednak artystycznie. Oczywiście to odczucie eseisty/laika - nie mającego nic wspólnego z muzyką.

Książka to arcy-dokładna biografia, liczy 335 stron, papier jest gruby (bardzo sztywny), więc wydaje się, że jest obszerniejsza. Jest zszywana, okładki ma z grubego kartonu, marginesy są bardzo szerokie, czcionka dość duża, miło się czyta i łatwo przewraca strony. Tytuł nie do końca zrozumiały dla eseisty. Miała talent, urodziła się w bogatej rodzinie, miała brata.

Rodzice wcześniej wysyłali ją na lekcje gry na fortepianie. Ma urodę egzotyczną - jak mówi pewna polityczka. Jak dodaje autor, musiał to być dowód iż rodzina ojca to częściowo przybysze z Europy, a częściowo przedstawiciele rdzennej ludności Argentyny. Mama Artystki była Żydówką, o czym Martha dowiedziała się dopiero w dorosłości³. Strona 41 - zdjęcie z mamą i braciszkiem - z dzieciństwa.

W wieku 14 lat wysłano ją do szkół do Austrii do słynnego pedagoga do Friedricha Gulda - zdjęcie str. 58 - właśnie Ona z nauczycielem. Numery stron są na marginesach, na $\frac{3}{4}$ ich wysokości, zdjęcia są czarno-białe. Rozdziały są numerowane i mają tytuły. Ten ma oczywiście „Wiedeń”. Nazwy rozdziałów są umieszczane w stopkach kolejnych stron - Wydawnictwo Literackie wydało dzieło dopracowane w każdym aspekcie. Na wyklejkach są nuty, końcówka też jest bardzo cenna. Strona 303 - Dyskografia ciągnie się do strony 314 - przebogata, nie można sobie wręcz wyobrazić nakładu pracy. Strony 315-319 Kalendarium, dalej Podziękowania, Źródła ilustracji, Skorowidz nazwisk - setki i wreszcie Spis treści.

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Ivo_Pogorelic; postać pianisty, może miała rację (????), jednak zrobił karierę światową, okazało się, że nie jest tylko egocentrykiem.

<<W 1988 zainaugurował doroczny festiwal swojego imienia w Bad Wörishofen promujący młode talenty i umożliwiający im występy u boku znanych wykonawców. W 1993 powołał do życia międzynarodowy konkurs pod nazwą Ivo Pogorelich International Solo Piano Competition w Pasadenie. {jednak swoje imię}. W 1988 zyskał tytuł ambasadora dobrej woli nadawany przez UNESCO. Podczas wojny domowej w Bośni i Hercegowinie zajmował się działalnością charytatywną na rzecz mieszkańców Sarajewa.>>

³ Odc. nr 153 – podobny przypadek. W Jej przypadku przodkowie MAMY, wyemigrowali z terenów Białorusi, uciekając przed carskimi/rosyjskimi prześladowaniami.

Wracamy do Bohaterki - iloma językami mówiła, czy pierwsze lekcje w Austrii były po niemiecku czy po angielsku? Rodzice też pojawili się w Europie - na placówce dyplomatycznej Argentyny w Szwajcarii - ojciec był tam attaché handlowym, a w Argentynie był profesorem ekonomii. Nauczycielem w Argentynie był Vincenzo Scaramuzza⁴. Jako 6-latka chodziła z rodzicami na koncerty muzyki klasycznej do Teatru Colón.

Teatro Colón w Buenos Aires (Źródło: Wikipedia https://pl.wikipedia.org/wiki/Teatro_Col%C3%B3n;))

Już jako 8-latka występowała w radio El Mundo. A dnia 26 listopada 1952 roku to Ona miała koncert w w/w teatrze!! Miała cudownych rodziców skoro tak zadbali o Jej karierę, widząc/rozpoznając Jej talent. Z drugiej strony to trudny model wychowania - jakby angielski - gdzie nastolatki mieszkają w szkołach z internatem z dala od domu. Miała kolejnych nauczycieli - gdyż pierwszy wiedeński stwierdził iż więcej Jej nie nauczy, a „grozi” Jej naśladownictwo mistrza, czego chciał lojalnie (szlachetnie) unikać. Kolejni Jej mistrzowie to Madeleine Lipatti⁵, Nikita Magaloff⁶ oraz Abbey Simon⁷. Dziś może nie znani, ale wystarczy kliknąć na linki wskazane przez eseistę, aby się przekonać jakich wspaniałych miała pedagogów.

⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Vincenzo_Scaramuzza; z pochodzenia włoski muzyk, muzykę miał nawet w nazwisku.

⁵ <https://www.discogs.com/artist/3875901-Madeleine-Lipatti>; słynna artystka, żona Dinu Lipatti; https://pl.wikipedia.org/wiki/Dinu_Lipatti;

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Nikita_Magaloff; o artyście.

⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Abbey_Simon; słynna pianistka, przeżyła 100 lat.

Jak to bywa u gwiazd estrady, droga do sławy wiedzie przez konkursy - 1957r. I nagroda w Konkursie im. Busoniego w Genewie. Potem wojaże po Niemczech, Włoszech, ale i ZSRR w 1959 roku (z Ruggiero Riccim). Potem (rok 1963) pobyt w USA - spotkanie z Vladimirem Horowiczem⁸ w Nowym Yorku.

Potem pierwsze nagrania płytowe. W serii nie zajmujemy się życiem prywatnym naszych Heroin. Autor rozpisuje się o tym szeroko. Każdy może sam sięgnąć do oryginału i tak zawsze pisane są eseje iż tylko zawierają rzeczy najważniejsze, lub ciekawe, lub takie które są mniej znane - strona 182 zdjęcie z trzema córkami, z których jedna trzyma na rękach kilkuletniego synka, zatem Heroina ma szczęście być babcią.

Zdjęć jest kilkanaście między innymi: str. 162, rozdział „Warszawa” - ‘Z dyplomem za zwycięstwo w konkursie chopinowskim w 1965 roku’, z pianistą Arturem Rubinsteinem (s. 127), z ojcem i bratem w dorosłości (s.279) oraz s. 298 - seria jej zdjęć przy fortepianie - niezwykle urocze.

Bohaterka warta poznania, bywała wielokrotnie w Polsce, książkę [1] czyta się dobrze, warto przeczytać. W sieci są Jej nagrania trzeba koniecznie posłuchać, są darmowe.

⁸ <https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/2840865,Vladimir-Horowitz-Zaden-z-pianistow-nie-hipnotyzowal-tak-publicznosci>; https://pl.wikipedia.org/wiki/Vladimir_Horowitz; o wybitnym pianiście urodzonym w Berdyczowie.

LINKI

1. <https://dziennikzachodni.pl/doktorat-honoris-causa-dla-marthy-argerich-pianistki-zaskakujacej-porywajacej-doskonalej/ar/9023749>; zdjęcie.
2. https://d1wgtxts1xzle7.cloudfront.net/41661745/Expressive_timing_Martha_Argerich_plays_20160127-28846-antq5v-libre.pdf?1453939594=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DExpressive_timing_Martha_Argerich_plays.pdf&Expires=1679750190&Signature=f0SsER0JwYv79b-hxezItQi9VL9FWoYOfdot6iVuGBX1~zI3Yp3LbU-2~EUb~TUugnUtLgW7sp3pZ90E1PfKBdGYb0WI4KvIJPdP2XPb5viJsI3b63eYfNVntQOILsN~wExZU1~FeFQeAdFnYXD5ooaNSIEaGzbp6Zpya7DciIs2KHvNPzkDwHH1ZFWtqMd3XY8ASafUP3DzMu2u-23d2srsU3TolabWXL2UedMrcuOgKRnmZ9sJ5dKDBCvNu21cNd-9lZZQXZY6IVTsYypj0C1YDMHkHD7~vXQRBjp6hHixMzjVY8aBEcTBqGe2nm9p1nmv~r6htmsp8ht37eZUqQ_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA;

SENN, Olivier; KILCHENMANN, Lorenz; CAMP, Marc-Antoine. Expressive timing: Martha Argerich plays Chopins Prelude op. 28/4 in E minor. In: *Proceedings of the International Symposium on Performance Science*. Utrecht: AEC, 2009.

3. SOHNN, HunJu. *Six Major Women Pianists: Clara Schumann, Teresa Carreño, Myra Hess, Clara Haskil, Alicia de Larrocha, and Martha Argerich*. Rice University, 2001.
<https://scholarship.rice.edu/bitstream/handle/1911/18023/3021182.PDF?sequence=1>;

//DOKTORAT z USA on-line, 108 stron.

4. FALKE, Gustav. Das Neoklassizistische an Martha Argerich. *Musik & Ästhetik*, 2007, 11.41: 108-110.

NAGRANIA /przykładowe/

https://www.youtube.com/watch?v=bHfBdMP_P8; z 1977 roku.

<https://www.youtube.com/watch?v=KCSEwfqs-VM>; Martha Argerich play Chopin "Polonaise N°6 l'heroique". Warto posłuchać.

<https://www.youtube.com/watch?v=zsnPzcc1Zb0>; Martha Argerich plays Schumann's Piano Concerto in A minor (cond. Pappano) - Rome, 19 Nov 2012.

<https://www.youtube.com/watch?v=9WRIBgYAXDQ>; Martha Argerich: Chopin - Piano Concerto No. 1 in E minor, Op. 11 (Sinfonia Varsovia Orchestra).

https://www.youtube.com/watch?v=tarROqI_5eo; Martha Argerich plays Tchaikovsky's Piano Concerto No.1 in B-flat minor, Op.23 (cond. Pappano)(2001)

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

Nie ma niestety w NAC zbyt wiele --- jedno zdjęcie!!

am.katowice.pl/?a=akademia_galeria_show&id_item=8663

tail YouTube Maps YouTube Maps ear

Akademia Muzyczna
im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach

środa, 1 marca 2023

Akademia Studia Rekrutacja Biblioteka Wydawnictwa Kontakt

newsletter szukaj

Wydarzenia

MARZEC 2023

PN WT ŚR CZ PT SO ND

Galeria Uroczystość wręczenia Dyplomu Doktora Honoris Causa Maestrze Marcie Argerich / 23.10.2015.

https://am.katowice.pl/index.php?a=314_doktorzy-honoris-causa;

MARTHA ARGERICH

W dniu 23 października 2015 r. w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego odbyła się uroczystość nadania tytułu Doktora Honoris Causa Maestrze Marcie Argerich. Laudację podczas uroczystości wygłosił prof. dr hab. Andrzej Jasiński a recenzentami w postępowaniu byli: prof. zw. dr hab. Katarzyna Popowa-Zydroń z Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy i prof. dr hab. Mieczysław Tomaszewski z Akademii Muzycznej w Krakowie.

Fotorelacja z uroczystości wręczenia Dyplomu Doktora Honoris Causa Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego Maestrze Marcie Argerich

Czerwona fraza jest aktywna i można doklikać się kilkunastu zdjęć z tej uroczystości – polecam.

player.polskieradio.pl/kolejka

PLAYER PolskieRadio.pl

Kolejka

POLSKIE RADIO

Martha Argerich - finałowy występ na Konkursie Chopinowskim (Chopin osobisty/Dwójka)

[https://www.polskieradio.pl/8/521/Artykul/2905553,Martha-Argerich-finalowy-wystep-na-Konkursie-Chopinowskim;](https://www.polskieradio.pl/8/521/Artykul/2905553,Martha-Argerich-finalowy-wystep-na-Konkursie-Chopinowskim) warto posłuchać, występ z orkiestrą i wstępem dziennikarki.

polskieradio.pl/8/521/Artykul/2905553,Martha-Argerich-finalowy-wystep-na-Konkursie-Chopinowskim

Tube Maps YouTube Maps ear

PolskieRadio.pl PORTAL POLSKIEGO RADIA SA

POLSKIE RADIO 24 JEDYNKA DWÓJKA TRÓJKA CZWÓRKA KIEROWCY DZIECI CHOPIN RADIO POLAND ПР ДЛЯ

POSŁUCHAJ

Martha Argerich - finałowy występ na Konkursie Chopinowskim (Chopin osobisty/Dwójka) 58:53 [+ dodaj do playlisty](#)

Tytuł audycji: [Chopin osobisty](#)

Prowadziła: [Róża Świątczyńska](#)

Data emisji: 20.02.2022

Godzina emisji: 16.00

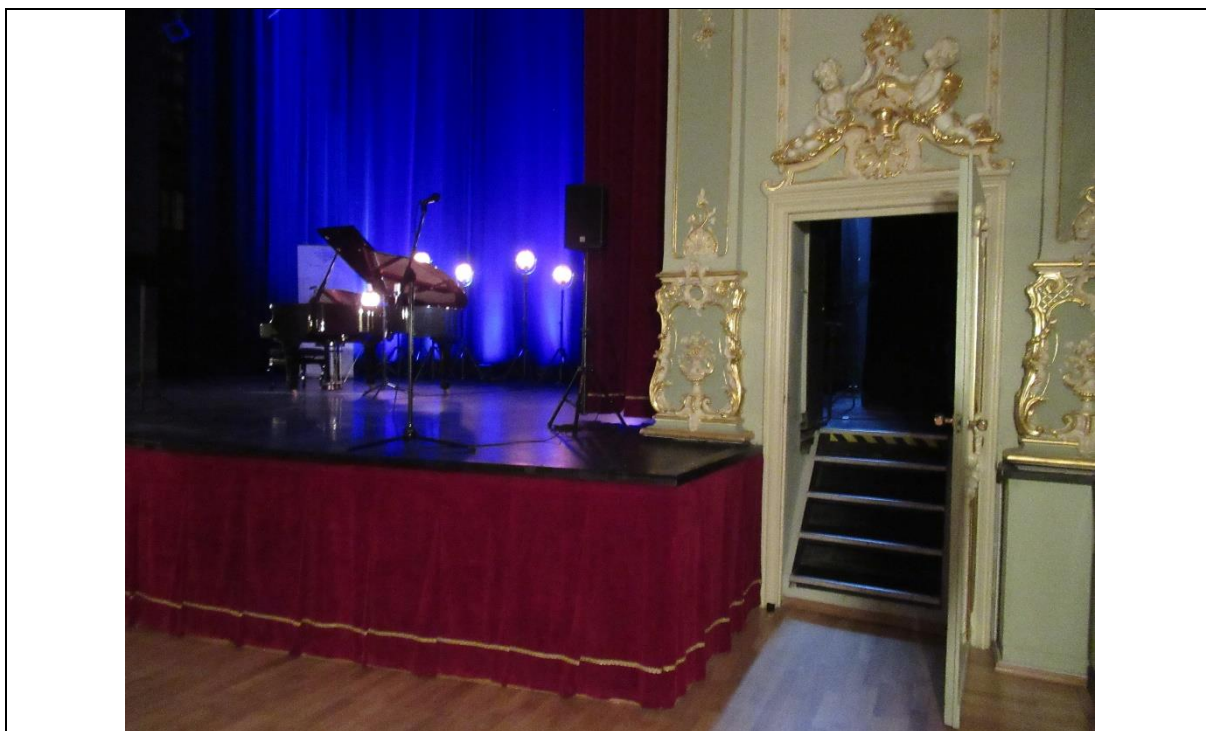

Narodowe Archiwum Cyfrowe

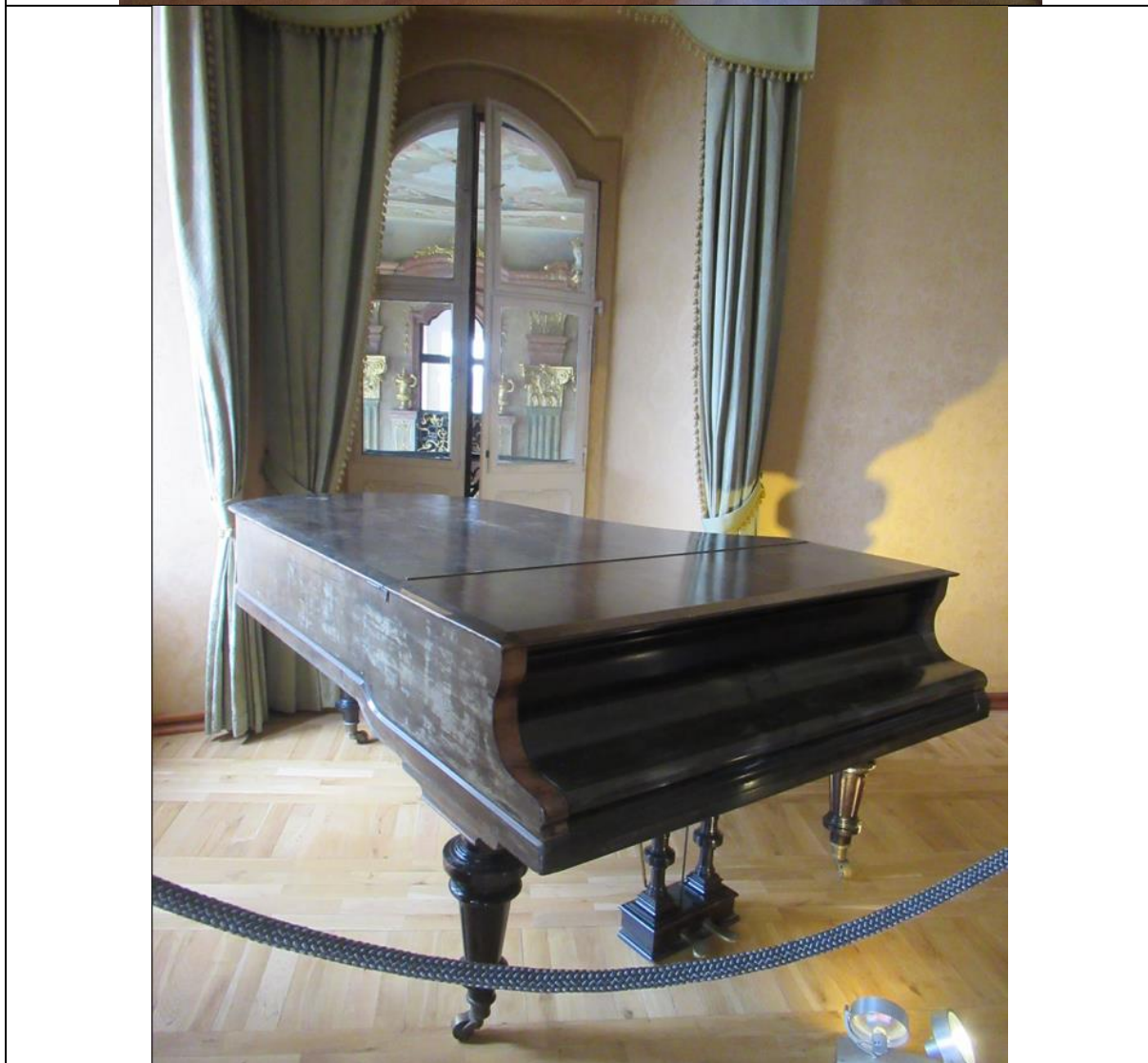
Uczestniczka finału konkursu - Martha Argerich - w czasie próby z orkiestrą w sali koncertowej filharmonii w Warszawie.

FORTEPIANY – w salach koncertowych i pałacach.

10

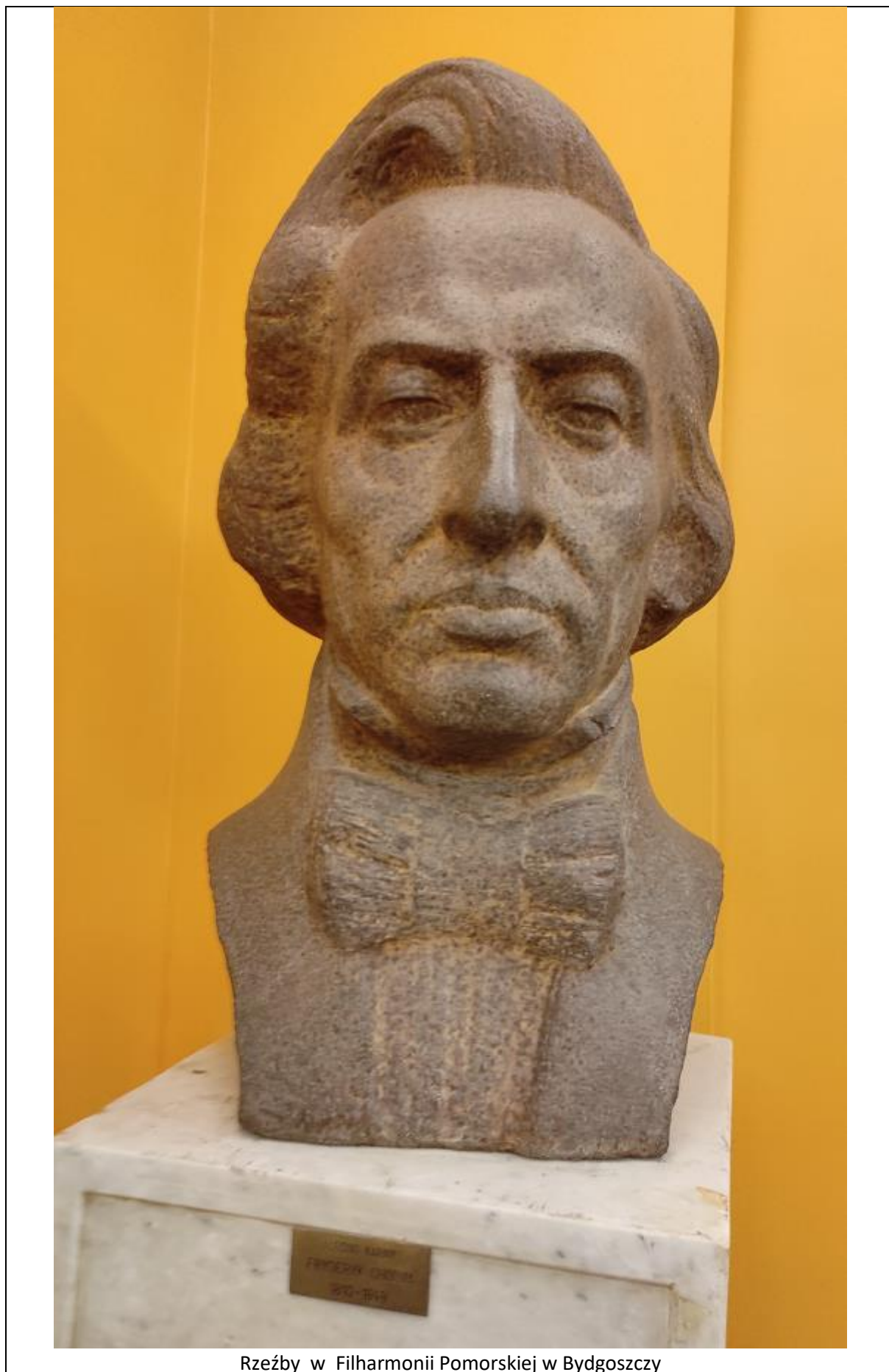
11

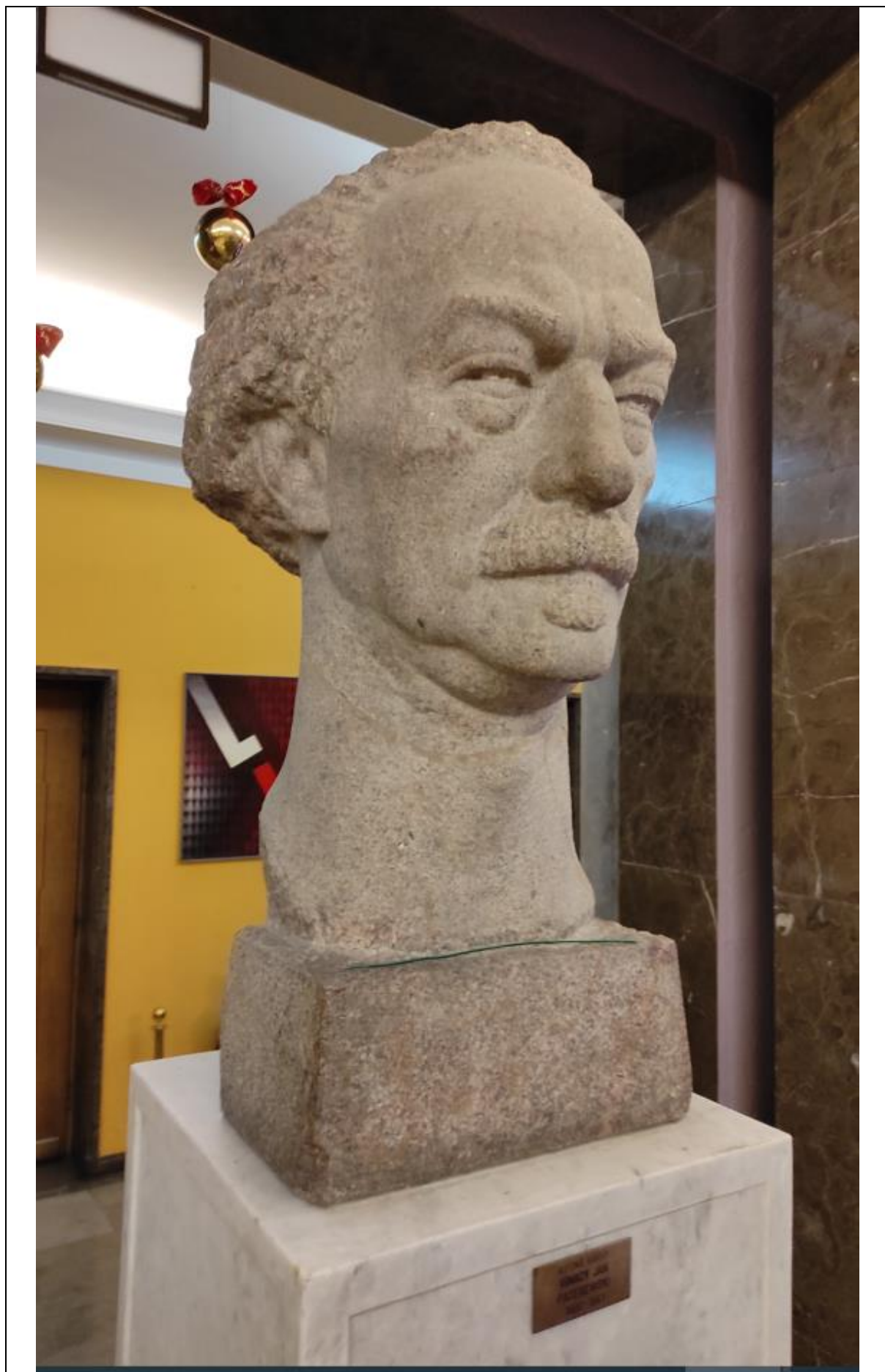
Dom Sanatoryjny w Szczawnie Zdroju koło Wałbrzycha

Muzeum Porcelany w Wałbrzychu

Rzeźby w Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy

MARTHA ARGERICH

15

Rafał Blechacz – inny laureat Konkursu Chopinowskiego – uczył się
W Akademii Muzycznej w Bydgoszczy (herb miasta) – tablica w Alei Gwiazd w Bydgoszczy

Pałac w Rogalinie. Muzeum Narodowe w Poznaniu.

Zamek w Kórniku; Muzeum Narodowe w Poznaniu

Zdjęcia eseista Stan Zawiślak oraz NAC i strony internetowe.